

Grafcultuur rond Anloo

In het archeologisch reservaat Strubben-Kniphorstbos en in het Evertsbos bevinden zich vele prehistorische monumenten. Ook in en om de Magnuskerk in Anloo ligt een schat aan gedenktekens die herinneren aan de vroegere bewoners. Op de website www.anloo-info.nl is nu een drietal routes te vinden langs deze bezienswaardigheden, die we graag onder uw aandacht brengen. In deze publicatie vindt u het eerste deel van de zuidelijke wandelroute.

Startpunt: Magnuskerk

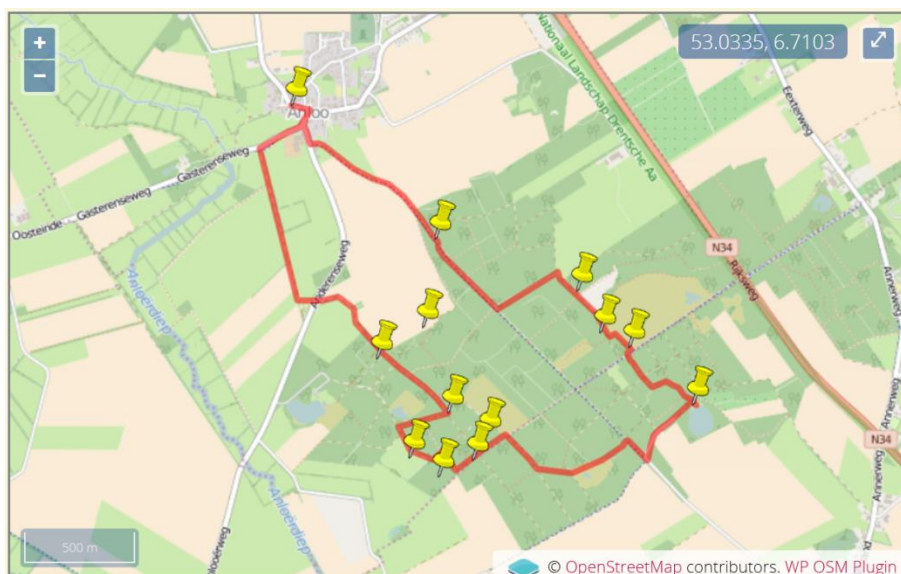
De oorsprong van het dorp Anloo en de Magnuskerk (Rijksmonument 8152) moeten we zoeken na het begin van de jaartelling. Er zijn historici die het ontstaan van Anloo plaatsen in de Germaanse tijd; anderen houden het op het begin van de middeleeuwen. De naam Anloo duidt op een nederzetting bij -'an'- een bos -'loo'- op vruchtbare grond. De kerk wordt al genoemd in een akte uit 820.

Zekerheid krijgen we pas in 1139 met een benoeming in een oorkonde van de bisschop van Utrecht. In het schip en het koor zijn meerdere graf- en gedenksteden te vinden. Rondom de kerk was de begraafplaats die echter in het midden van de 19e eeuw is verplaatst naar de huidige begraafplaats aan de Bosweg. Bij het graven van de afvoer voor het regenwater zijn enkele jaren geleden nog vele restanten gevonden!

Wandel langs Kerkbrink en Brinkstraat vanaf de kerk richting Anderen. Bij de splitsing linksaf (ANWB paddestoel 21573/001) met de zandweg en het fietspad richting Eext. Na het bereiken van de 'strubben' liggen -voorbij het eerste zijpad links in het larixbos- vier grafheuvels (Rijksmonument 45013).

Vier grafheuvels in de Strubben

De manier van begraven in de prehistorie hangt samen met de leefcultuur uit die tijd.

Figuur 1. Zuidelijke grafcultuur-wandelroute.

De hunebedden stammen uit de Jonge Steentijd met de Trechterbekercultuur (ca.4400-1700 v. Chr.), de grafheuvels en urnenvelden uit de Bronstijd (1700-700 v. Chr.) en de IJzertijd (700-0 v. Chr.). In de grafheuvels werden zowel urnen als overledenen (inhumaties) geplaatst. Crematies waren gebruikelijk tijdens de eerste helft van de klokbekercultuur (2400-1900 v. Chr.).

Vooraf de bijgiften hebben veel kunnen vertellen over de leefwijze en de dodencultuur van onze voorouders: touw versierd aardewerk, stenen bijlen en vuurstenen pijlpunten werden bij opgravingen aangetroffen.

Bij de derde afslag (na het begin van het bos) links af bij een v-sprong en een afsluitbalk. Na het bereiken van het weiland rechtsaf. Achter de picknick bank ligt de (niet zichtbare) veekraal uit Neolithicum/Bronstijd (niet zichtbaar).

Veekraal en urnenveld

In 1956 werd het Grote Heideveld door de BV Bosaanplanting Terborgh van de familie Everts verder ontgonnen voor nieuwe aanplant. Tijdens het ploegen werden potscherven aangetroffen waarna de archeoloog professor Waterbolk werd gewaarschuwd. Het uitvoerige archeologische onderzoek in 1957/58 bracht aan het licht dat er een reeks van bewonersactiviteiten heeft plaatsgevonden over een langere periode. Gevonden werden een aantal urnengraven met grafgiften uit de Bronstijd, een maalsteen met looper uit de Trechterbekercultuur en sporen van een drietal palissaden.

Doorlopen door het klaphek en het rooster naar de heide (met de heideschapen en heidekoeien, naar twee grafheuvels (Rijksmonument 45019).

Figuur 2. Enkele grafheuvels.

Twee grafheuvels op de Grote Heide

Deze grafheuvels maken deel uit van de prehistorische route over de Hondsrug. Een slinger van grafheuvels en hunebedden strekt zich uit van (het huidige) Emmen tot aan Groningen. Hoog en droog op de Hondsrug met aan beide zijden toegang tot de wateren Hunze en Aa, vestigden de landbouwers zich graag. Met het begraven van hun doden in grafheuvels en later in urnenvelden, bevestigden zij hun betrokkenheid bij hun leefgebied.

Doorlopen (door het hek en het rooster) tot de brede hoofdlaan met fietspad en links af naar het herdenkingsmonument (ca. 100 meter).

Onderduikershol met gedenksteen

Het oorlogsmonument werd op 4 mei 1970 onthuld. De kei staat vlak bij de plaats waar zich tijdens de Tweede Wereldoorlog twee gebeurtenissen hebben afgespeeld. Het onderduikershol werd door vijf verzetsmensen gebruikt maar door de Duitse bezetters in 1944 ontdekt. Drie van de onderduikers zijn gefusilleerd. De tweede gebeurtenis vond plaats vlak voor de

bevrijding toen tien verzetsmensen naar de voormalige schuilplaats werden gebracht en ter plekke werden gedood. De Historische Vereniging Anloo startte in 2015 een actie om het hol te restaureren.

Teruglopen en eerste bospad links. Daarna door het smalle bospaadje en de kuil van de voormalige zandafgraving naar het Galgwandenveen (Eexter visplas), met vijf grafheuvels uit de Bronstijd (Rijksmonument 45020) en karrensporen.

Figuur 3. Visplas, Galgwandenveen.

Pingo Galgwandenveen (Eexter visplas)

De naam doet vermoeden dat dat op een van de grafheuvels een galg heeft gestaan; aangetoond is dat echter nooit! Wel zijn de grafheuvels uit de Late Steentijd nabij de pingo zichtbaar. Maar wat is een pingo? Het is een overblijfsel van een gesmolten 'ijlsens' uit de laatste Weichsel ijstijd toen Drenthe nog een toendra was. De karrensporen maken deel uit van de prehistorische hoofdroute.

Rechtsaf langs de parkeerplaats over de klinkerweg tot de Eexterzandweg. Bij ANWB wegwijzer 70574/6 rechtsaf tot picknickbank (ca. 100 meter). Daar links af en tijdelijk de gele paaltjes volgen. Bij twee witte perceelstenen rechtsaf de beukenlaan in. Bij het bereiken van het heideveldje linksaf de (donkere) beukenlaan in, naar zes grafheuvels (Rijksmonument 45018).

Werkgroep Wandeling Grafcultuur

De tweede helft van deze wandeling vindt u in onze volgende publicatie. U kunt de routebeschrijvingen ook downloaden vanaf de website anloo-info.